

Evaluace od indikátorů ke kvalitativnímu přístupu

Doc. Ing. Lubor Hruška, Ph.D.

Evaluace ve světle nových příležitostí, 9. 6. 2015

Propojením dat a informací

v širších souvislostech = znalost procesů v území klíč pro hodnocení

CÍL: Přeměnit data a informace => ve znalost o území

Výzkumné projekty

TAČR program „BETA“ - Výzkum a vývoj pro potřeby státní správy

▶ pro MMR

1/ **Udržitelný rozvoj v územním plánování**

2/ Zájmová diferenciacce a soudržnost obyvatel obcí a měst

▶ pro MŽP

1/ Vytvoření a ověření metod kvantitativního ekon. hodnocení dopadů politik v oblasti ochrany živ. prostředí na podniky a domácnosti

TAČR program OMEGA - **Stanovení potřebnosti veřejných investic v území s důrazem na účelnost, efektivnost a hospodárnost**

Metodiky, evaluace, strategie a analýzy

- ▶ **Spolupráce s Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů na metodice Oblastních plánů rozvoje lesů**
- ▶ Tvorba metodiky Regulatory Impact Assessment (RIA) pro Úřad vlády - dopad na soukromí/podniky
- ▶ **Ex-ante hodnocení OP přeshraniční spolupráce ČR-PR 2014–2020; Kvantifikace výchozích a cílových hodnot ukazatelů výsledku OP**
- ▶ Aktualizace „Zásad územního rozvoje“ Moravskoslezského a Karlovarského kraje
- ▶ Integrované teritoriální investice (ITI) Plzeň a IPRÚ Karlovy Vary, Liberec a rozvojové strategie měst Vsetín, Sokolov, Turnov, Broumov, Aš-Selb
Rozbory území v rámci celé republiky a aktualizace územně analytických podkladů Ústeckého kraje
- ▶ Pro MPSV Mezinárodní komparace daňových opatření podporujících rodiny s dětmi

Projekt Železná opona (IRON CURTAIN)

- Název projektu: „*Innovative models of critical key indicators as planning and decision support for sustainable rural development and integrated cross border regional management in former Iron Curtain areas based on north to south European reference studies.*”
- Cílem stanovit indikátory pro plánování udržitelného rozvoje venkovských oblastí, nástroje pro **zvyšování jejich regionální konkurenceschopnosti** a podpořit přeshraniční spolupráci regionálního managementu podél celé „železné opony“
- Výzkumný projekt byl řešen v 5. rámcovém programu EU v prioritě Kvalita života a hospodaření s přírodními zdroji

Metoda REDIF (REgional DIfferential method)

- A new approach was developed (REDIF), inspired by SEMANTIC DIFFERENTIAL as defined by Osgood. It attempts combination of qualitative and quantitative approach.
- Individual components are defined in scale from 0 to 10. The extremes are described by verbal comments and WHERE POSSIBLE have quantitative values assigned.

Nejhorší situace	Hodnotící škála										Nejlepší situace	
Dlouhodobě snižující se počet obyvatel, nepříznivá věková struktura obyvatelstva, sociální napětí v území, výskyt periferních území a sociálně slabých oblastí, rostoucí enklávy sociálního vyloučení	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Vyšší přírůstek, obyvatelstva (migrací, přirozeným přírůstkem), příznivá věková struktura, vyšší naděje na dožití, existence komunitního plánování sociálních služeb, dobré komunitní vazby v území
Indikátory	x_{ij}	x_{imin}									x_{imax}	
Dlouhodobý vývoj (10 let) populace (%)	-26,4	-35	$u_{ij} = 1,7$								15	
Míra migračního salda (‰)	-15,2	-37	$u_{ij} = 4,2$								15	
Míra přirozeného přírůstku (‰)	-1,96	-10	$u_{ij} = 3,2$								15	

Metodický postup

Legislativa

Ústava ČR
čl. 7 a čl. 8

Zákon o obcích
č. 128/2000 Sb. §35 odst. 2

Zákon o krajích
č. 129/2000 Sb. §1 odst. 4

Stavební zákon
č. 183/2006 Sb. § 18 odst. 1
a § 19 odst. 2

Citace:

..... udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území... (Stavební zákon § 18 odst. 1)

Definování témat dle vyhlášky č. 500/2006 Sb. a její aktualizace vyhláškou č. 458/2012 Sb.

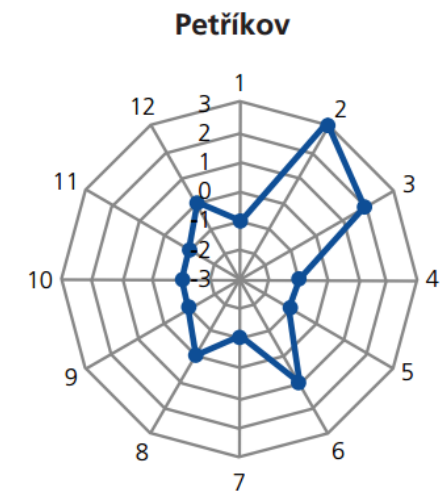
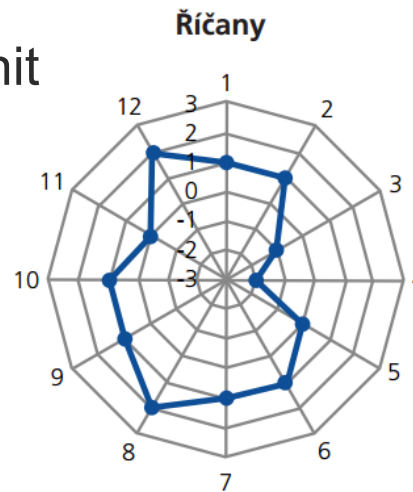
Základní principy metodiky

Přehlednost: Metodika v obecné rovině vytváří možnost jejího využití na všech prostorových úrovních.

Měřitelnost: Metodika je založena na měřitelnostinprocesů v území pomocí indikátorů a hodnocení přiřazených témat.

Specifičnost: Metodika také umožňuje zohlednit specifičnost jednotlivých území pomocí kombinace kvantitativního a kvalitativního přístupu a hodnocení experta zohledňujícího lokální specifika.

Efektivita: Schopnost proměnit nashromážděná data o území ve znalost o klíčových procesech s vlivem na udržitelný rozvoj.

Témata: **1** – Horninové prostředí a geologie, **2** – Vodní režim, **3** – Hygiena životního prostředí, **4** – Ochrana přírody a krajiny, **5** – Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa, **6** – Veřejná technická infrastruktura, **7** – Veřejná dopravní infrastruktura, **8** – Socio-demografické podmínky, **9** – Bydlení, **10** – Recreace, **11** – Zájmy obrany a bezpečnosti území, **12** – Hospodářské podmínky.

Dekompozice udržitelného rozvoje

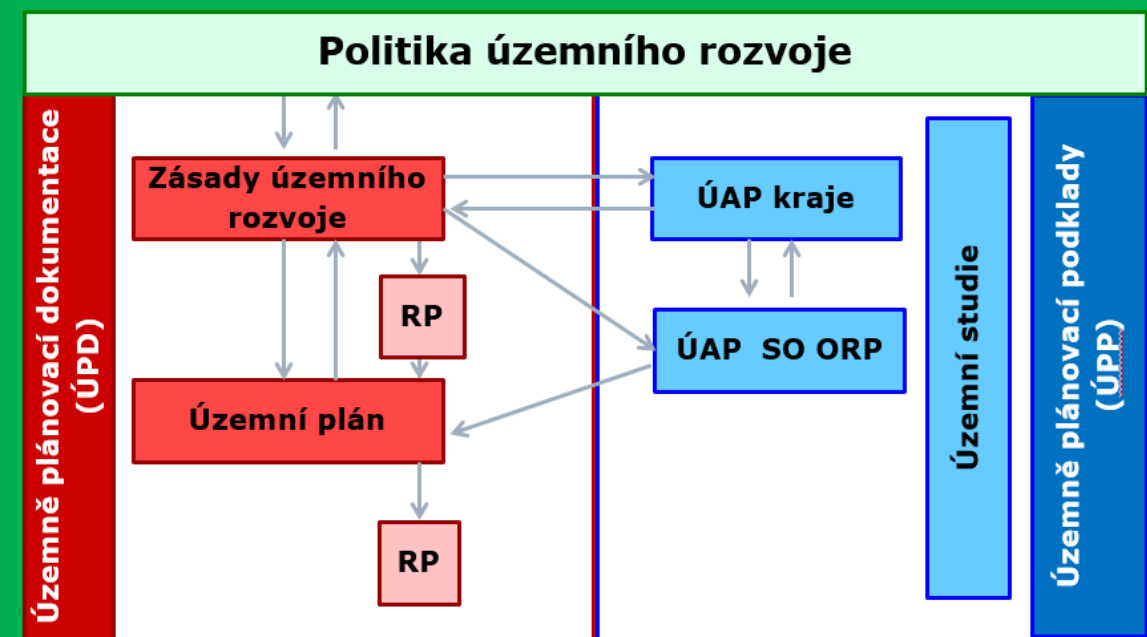
- **10 témat**, které explicitně vyplývají z Vyhlášky č. 500/2006 Sb. v platném znění ➔ **12 témat**
 - rozdělena **dopravní a technická infrastruktury**
 - přidány **zájmy obrany a bezpečnosti území**

TÉMATA ➔ PODTÉMATA ➔ INDIKÁTORY

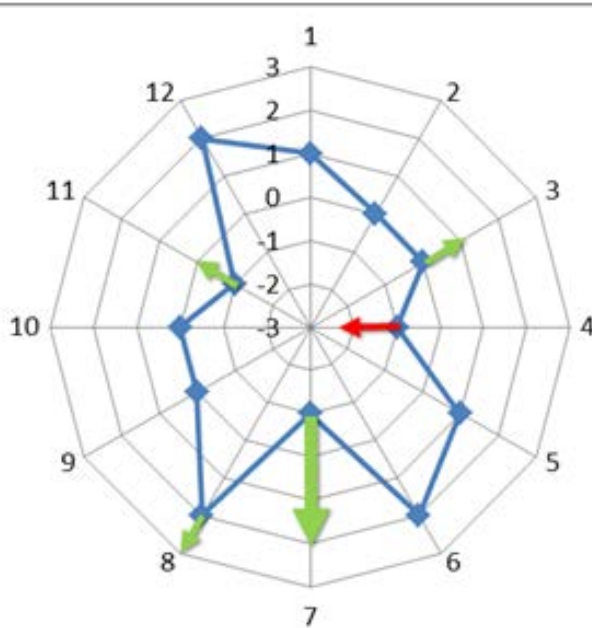
Indikátory

- ▶ klíčové
- ▶ sekundární
- ▶ specifické
- ▶ potenciální

Zákon č. 183/2006 Sb. (Stavební zákon)

F: Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj - shrnutí

Téma „Hygiena životního prostředí“

1 ↑

HŽP1

Kvalita ovzduší

+1 ↑

HŽP2

Staré zátěže, odpady a odpadové hospodářství, brownfields

0

HŽP3

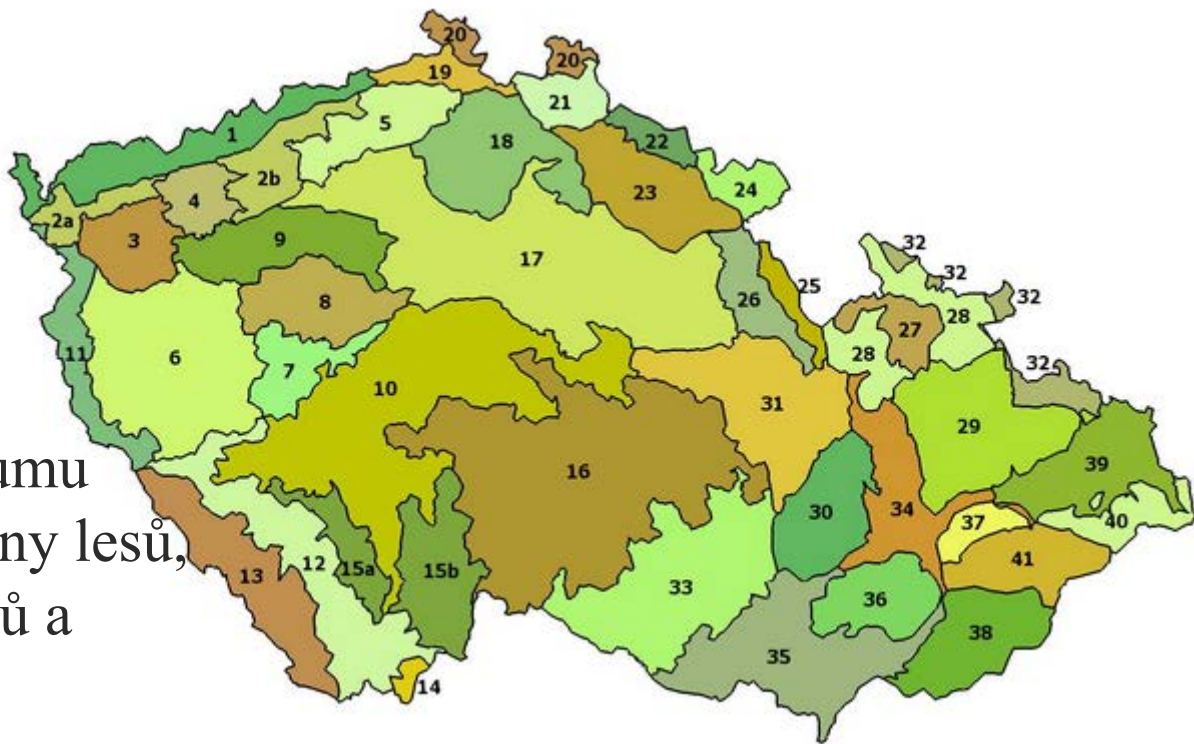
Hluková zátěž

+2 ↑

Komentář za téma: Verbální vyhodnocení dopadů uplatnění PÚR nebo ÚPD na danou „skutečnost“ za jednotlivá témata s komentářem specifik jednotlivých podtémat se zaměřením na to, které části PÚR nebo ÚPD danou klíčovou skutečnost ovlivňují, bude popsán vliv na funkčnost nebo územní rozsah dané klíčové skutečnosti, charakter vlivu, územní důsledky a způsob vyřešení identifikovaného problému (včetně prohloubení případných pozitivních, resp. zmírnění negativních dopadů).

Oblastní plány rozvoje lesů

- Jsou zakotveny v § 23, odst. 1 lesního zákona
- Jsou založeny na celorepublikovém průzkumu lesnické typologie, ochrany lesů, deklarovaných funkcí lesů a jejich potenciálů atd.
- **Nejdůležitějším výstupem** jsou rámcové směrnice hospodaření (hlavní podklad při zpracování lesních hospodářských plánů a osnov)
- Dělají se na úroveň **přírodních lesních oblastí**

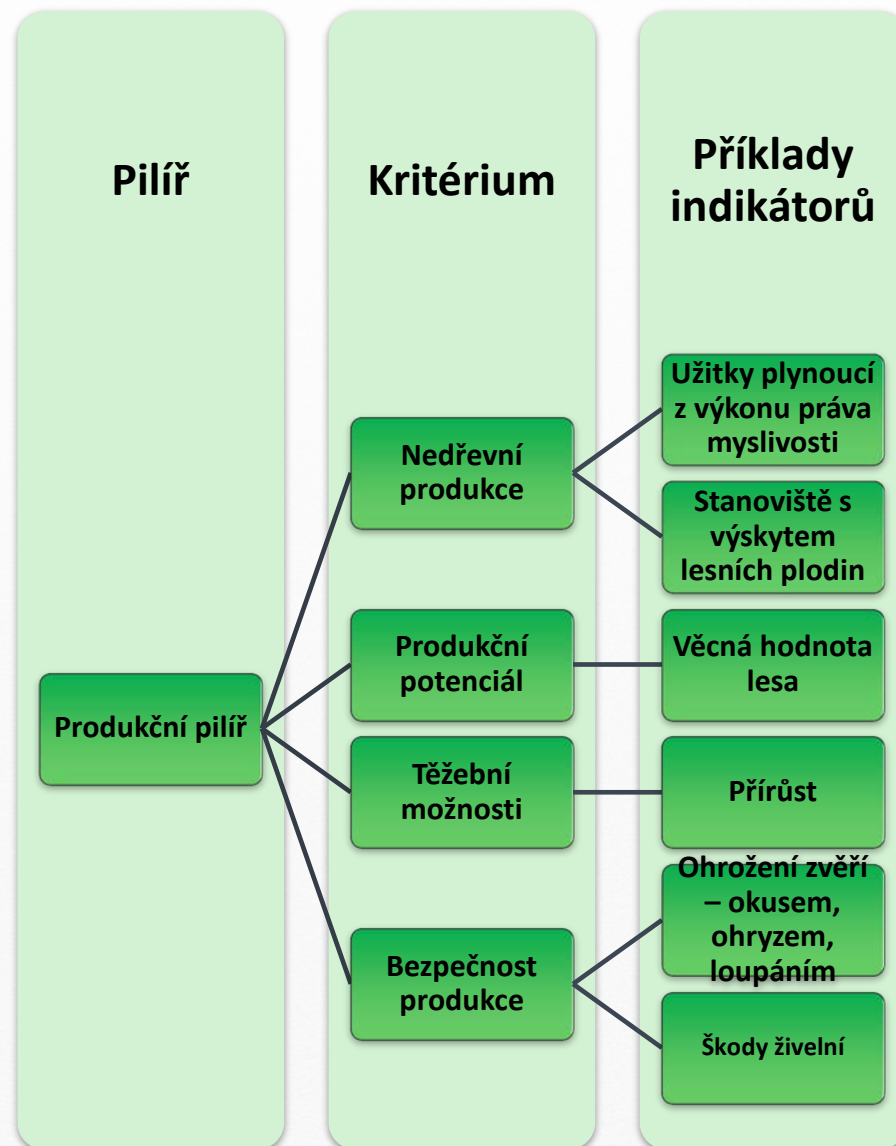
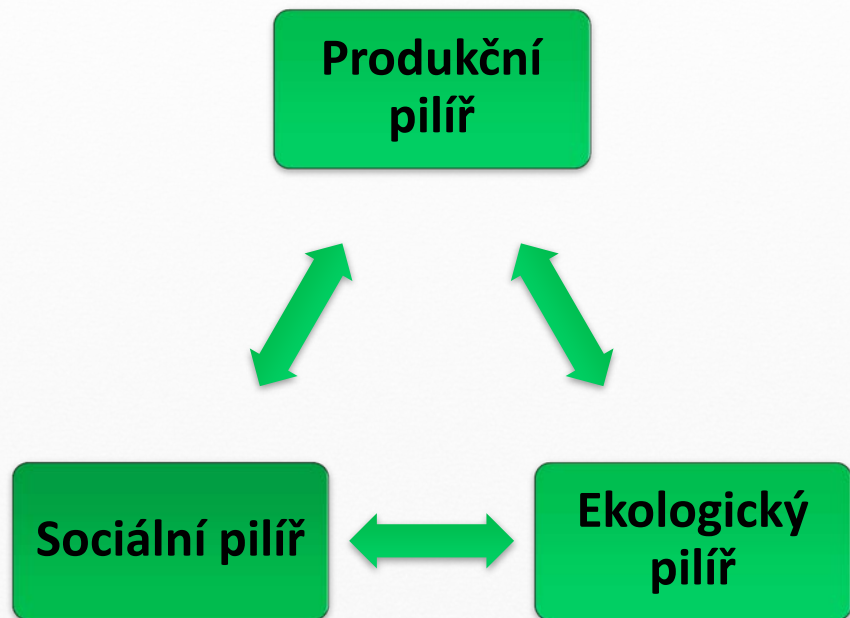

V současné době se zpracovává OPRL II:

- 1/Bude možné poskytnout za jiné územní celky než pouze PLO (např. kraj, národní park, území velkého vlastníka)
- 2/Bude obsahovat nejen popis současného stavu, ale umožní též analyzovat trendy ukazatelů v území

Oblastní plány rozvoje lesa II

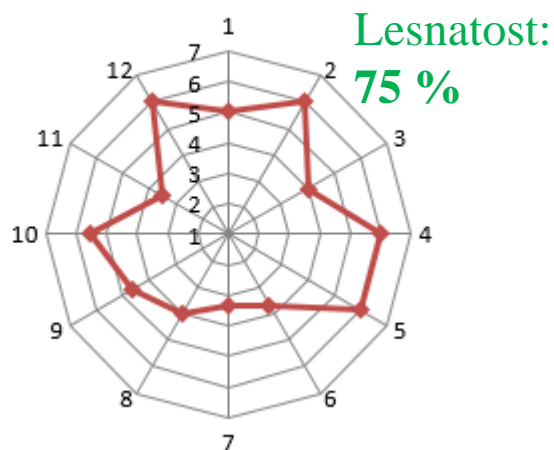
struktura pilíř -> kritérium -> indikátor

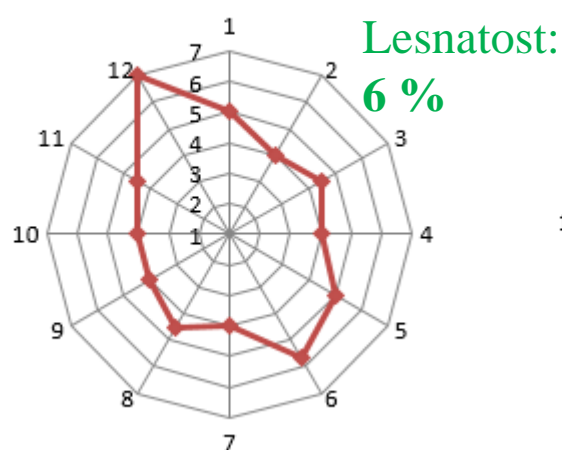
Oblastní plány rozvoje lesa II

výstupy z analýz z roku 2013

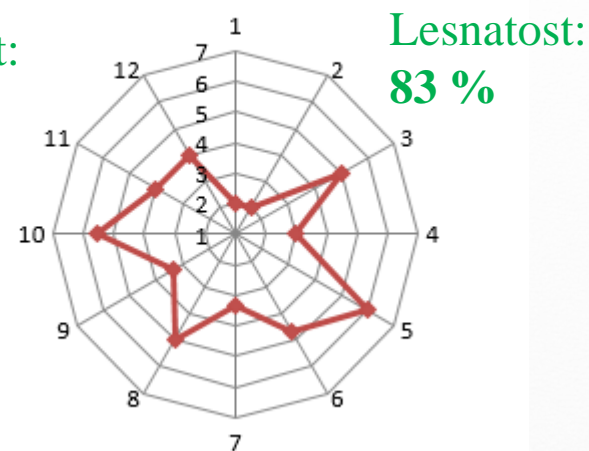
Moravskoslezské Beskydy

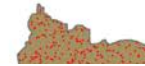
Hornomoravský úval

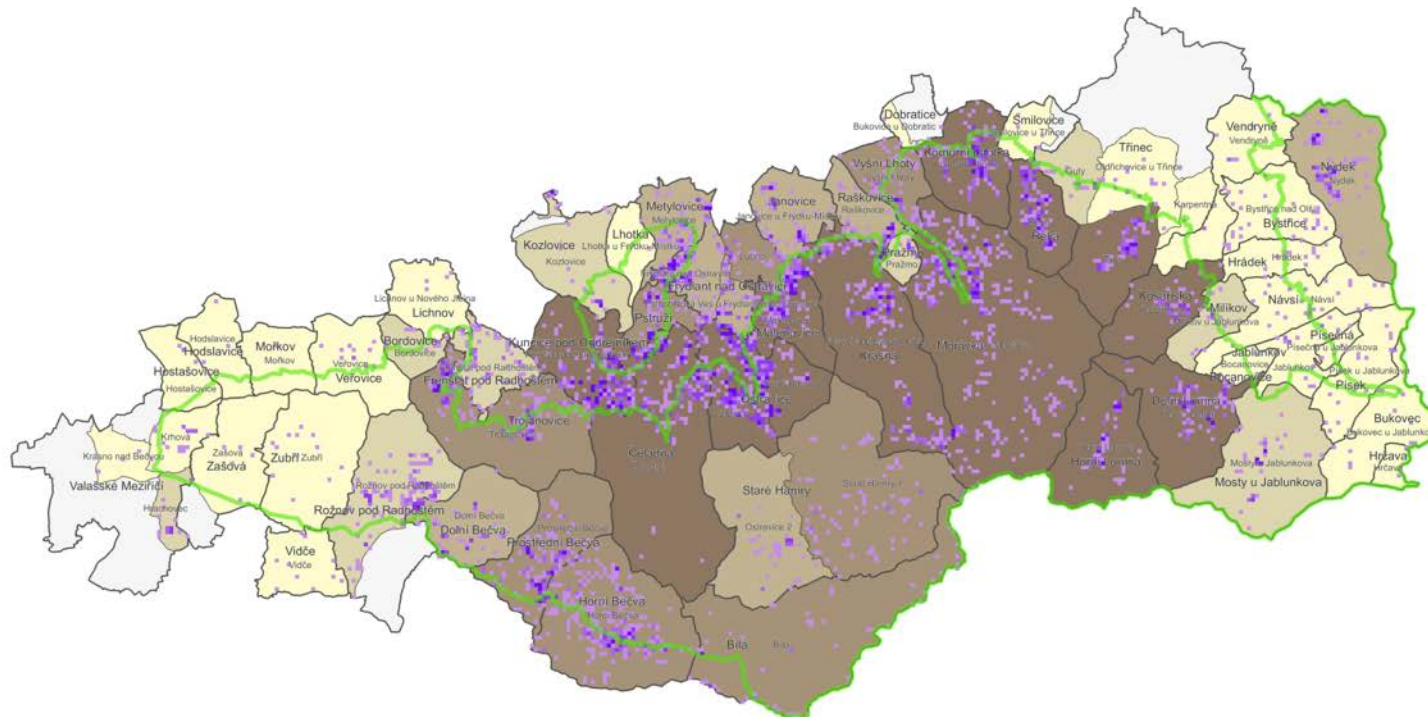
Krkonoše

1 – Produkční potenciál, 2 – Těžební možnosti, 3 – Nedřevní produkce, 4 – Bezpečnost produkce, 5 – Ochrana přírody a přírodních zdrojů, 6 – Ekologická stabilita a biodiverzita lesa, 7 – Hydrické funkce lesa, 8 – Půdoochranné funkce lesa, 9 – Rekreační a zdravotní funkce lesa, 10 – Výzkumně vzdělávací funkce lesa, 11 – Přírodní a kulturní atraktivita lesa, 12 – Další funkce lesa

INDIVIDUÁLNÍ REKREACE V PLO40 MORAVSKOSLEZSKÉ BESKYDY - 2012

0 5 10 20 km

PLO40 Moravskoslezské Beskydy

Hranice obce

Hranice katastrálního území

Název obce

Název katastrálního území

Individuální rekreace:

Počet objektů

1 - 2

3 - 5

6 - 10

11 - 21

GRID 200 x 200 m

Podíl objektů individuální rekreace k celkovému počtu budov v katastrálních územích

0% - 5%

5% - 15%

15% - 30%

30% - 45%

45% - 70%

Zhotovitel: PROCES - Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o.

Datum: 02/2014

PROCES

Stanovení potřebnosti veřejných investic s důrazem na účelnost, efektivnost a hospodárnost

Cíle projektu:

PROCES

- Nalezení a definice nástroje pro zefektivnění a posuzování potřebnosti investic v území za účelem **zvýšení kvality života** jeho obyvatel.
- Vyvážení **socioekonomického rozvoje společnosti** a jeho územní podmíněnosti dané veřejnou infrastrukturou v nejširších souvislostech na základě **principu udržitelného rozvoje**.
- **Optimalizace a zefektivnění investic** veřejného sektoru dle principu 3E (účelnost, efektivnost, hospodárnost).

Hlavní výsledek projektu

- Certifikovaná metodika – Metodický postup pro posuzování potřebnosti a dopadů investic v území pro zvýšení kvality života jeho obyvatel a vyvážený socio-ekonomický rozvoj společnosti. Aplikace navrženého postupu bude sloužit jako podklad pro rozhodování managementu krajů a měst.

Základní odpovědi na otázky => kvalitní plánování

- Jaké jsou socio-ekonomické procesy v území?
- Která města prožívají dynamický rozvoj a která stagnaci?
- Která místa se vysídlují, kam a proč se lidé stěhují?
- Kde je největší koncentrace ekonomických aktivit?
- Jak významnou úlohu zastává Ostravská aglomerace v regionu?

Socioekonomický atlas je možné stáhnout ze stránek nakladatelství vědecko-výzkumného ústavu **ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, z.ú.** na <http://accendo.cz/> v sekci publikace

Děkuji za pozornost

Doc. Ing. Lubor Hruška, Ph.D.

PROCES

PROCES – Centrum pro rozvoj obcí a regionů, s.r.o.

E-mail: info@rozvoj-obce.cz

Web: <http://rozvoj-obce.cz/>

Tel.: +420 595 136 023

Mobil: +420 604 279 758